

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hogy egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, stb. intézendők.

Nyilvántartási soronként 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed-évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfigetelésért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

A harez vége.

Az a hosszú áldatlan harez, mely a magyar parlamentben a közigazgatás államosítása felett hetek óta foly, vége felé jár. A kormány bölcsen számot vetve a körülményekkel, engedelményeket tett és pedig olyanformán, hogy a törvényjavaslatnak csupán első szakaszát bocsátotta részletes tárgyalás alá s azt egy új szakasszal toldotta meg s a javaslat többi részét levette napirendről.

E szerint a törvény két szakaszból fog állani.

Ime az első szakasz:

»A közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyet kinevezett állami közegek intéznek részint önállóan, részint a törvény korlátai közt önkormányzati elemek közreműködésével.«

És a második szakasz, megközelítőleg szó szerint, a mint ezt a miniszterelnök e hó 5-én előterjesztette:

»Utasítatik a belügyminiszter, hogy az 1. §-ban kimondott elvnek megfelelőleg: a vármegyeyi közigazgatási közegekről és azok hatásköréről, a vármegyeyi önkormányzatáról, a közigazgatási bizottság szervezetéről és hatásköréről, valamint a közigazgatási bíróságokról egyidejűleg terjesszen elő törvényjavaslatot.«

E szerint külön törvény keletkezik: az állami közigazgatási tisztviselők hatásköréről;

a közigazgatási bizottságok szervezéséről és hatásköréről;

a vármegyeyi önkormányzatáról.

Ezek t. i. a most elhagyandó részek s ezekhez járulna még garancia gyanánt a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat. S mindezek egyidejűleg, talán az összes kerülnének a ház asztalára vissza.

Tehát a kormány meg akarja állapítani az államosítás elvét s ennél tovább most nem akar menni. A többi az időre és a higgadtabb megfontolásra bizza.

Ezen fontos engedménnyel a parlamenti béke minden valószínűség szerint helyreáll, hogy a jövő őszön ismét megkezdődjék a nagy harez, mely annyi pénzt nyeli el az országnak. A rövid időre megszerzett békéért azonban elég nagy áldozat, hogy közigazgatásunk államosítása ismét nagy időre hátra van vetve.

A székely ipar dicsősége.

Kézdi-Vásárhely, 1891. aug. 8.

Nem egyszer mondtuk már el e helyen, hogy a székelységben megvannak mind ama tulajdonságok, melyek egy erőteljes, versenyképes ipar megteremtésének nélkülözhetetlen feltételei. Hogy meglevő iparunk csakugyan fejlődésképes, s hogy a székelység törekvései az iparfejlesztés terén megérdemlik a leg-hathatósabb támogatást: arról tanuskodik a temesvári kiállításon felállított „Székelyház”, mely megénk derék, tevékeny főispánjának köszöni létrejöttét.

Kiváló örömtünkre szolgál, hogy a „Szé-

kelyház” a temesvári kiállításon figyelmet keltett a székely ipar iránt s alkalmat szolgáltatott a távolban a székelység iránti rokonszenves nyilatkozatokra. Alább közlünk egy cikket, mely egyik temesvári napilapban, a „Délmagyarországi Közlöny”-ben látott napvilágot. Közöljük e cikket egyrészt buzditás czéljából a további kitartásra, másrészt bizonyítékul annak, hogy iparosaink törekvését a messze távolban is méltányolják. A „D. K.” így ír:

Külsőre szerény, igénytelen, beltartalomra azonban a legszebb, legérdekesebb kiállításunk egész területén a háromszék vármegyei háziipar-egyesület által felállított székelyház, mely a derék székely nép életrealizációját, páratlan szorgalmát, munkaszeretét mutatja be a háziipar terén és pedig feltűnést keltve szebbnél szebb tárgyaival a szakértők és nem szakértők előtt egyaránt.

Csupán a sajátos viszonyok az okai, hogy a székely háziipar az egész művelt Európa piacán nem részesül olyan meleg elismerésben, felkarolásban, mint a minőt valóban megérdemelne.

Ha csak a kiállításunkon álló, igénytelen külsejű székelyház remek tárgyait tekintjük végig, ezek is meggyőznek arról, hogy a székely ipar minden tekintetben magas színvonalon áll. Szorgalmas munkások izlettjes alkotásai ezek a háziiparcikkek kivétel nélkül mind . . . Növelik testvéri szeretetünket, lelkesedéssel töltik el szíveinket a székely nép iránt, mely örömben, buban velünk érzett akkor is, mikor nem volt egészen a miénk, s legerősebb bástyája a magyar állameszmének most a háromszéki lobogó alatt . . .

Élvezettel és odaadással néztük végig a székely háziipar e gazdag tárházát. A kiállítás területén megfordultak közül bizonyára senki sem távozott el innen a nélkül, hogy a székelyházat meg ne tekintette volna. És a kik látták, kivétel nélkül mind elismerőleg, a legnagyobb dicsérrel beszélnek róla . . .

A sepsiszentgyörgyi nőipariskola kiállítása köti le első sorban a látogatók figyelmét. Különösen gyönyörű itt a kalotaszéki varrottas függöny, ágtyerítő és asztalfutók. E feltűnő szép tárgyak mellett szintén elismerést, feltétlen dicséretet érdemelnek az árapataki varrottas asztalterítők kisebb szalvétákkal, továbbá a fehérművek, árapataki varrottas himzéssel és kézenvert csipkével. Magyar diszitöstyli asztalfutók, törülközők stb. emelik a hatást, melyet a szemlélőkre a csoport gyakorol. A különböző monogram-himzéseket sem szabad figyelmen kívül hagyunk. Ugyancsak a sepsi-szt.-györgyi nőipariskola egy gyönyörű velencei, egy aszuri és egy magyar himzésű divánpárnát mutat be. Itt találunk hét drb mintakönyvet, melyek a női ipariskola tanmenetét tünteti fel. Érdekes a szabászati mintakönyv is, mely a szabászat czélszerű tanítását ismerteti. Vántsa György tanító szabadkézi rajz mintakönyve, melyet a székely nemzeti múzeumban levő régi magyar himzések után (a XIV., XV. és XVI. századból) állított össze.

Ez a szép virágzásnak örvendő iskola Háromszék vármegye érdemeiben gazdag főispánjának Potsa Józsefnek köszönheti fennállását és felvirágzását. A fáradságot nem ismerő lelkes főis-

pán hathatós törekvése folytán a női ipariskola a kormány figyelmét is magára vonta.

Damokos Akosné (Árapatak) gazdag szinompájú árapataki varrottasokat mutat be. A kiállított varrottasok hölgyeink körében különösen nagy tetszésre találtak.

Az első székely szövőgyár-részvénytársulat (Sepsi-Szentgyörgy), mely 8 ezer forintnyi alaptőkével rendelkezik s tíz év óta áll fenn és a mely 58 gyári rendes munkásnak, továbbá 34 külmunkásnak ad kenyeret és tízévi fennállása alatt mintegy 500 növendéket képezett ki, különböző színes asztalműveket, asztalfutókat, asztal- és tálcza-takarókat, csángó-kötényeket stb. állított fel. Ugyancsak a szövőgyárt dicsérik a különböző mintájú díszes ablakfüggönyök is, melyekből Baross Gábor miniszter is megrendelést tett. Különösen lekötik a figyelmet a díszes kivitelű női ruhaszövetek. A szövőgyár a kiállítás emlékére is szövetett igen pompás asztalterítőket e felirattal: »Temesvári kiállítás, 1891.«

Magyarország elsőrendű szövőgyárjai között foglal helyet a sepsiszentgyörgyi szövőgyár. A kormány a kibocsátott 200 ezer frt értékű részvényekből 20 ezer frtot tartott fenn magának, mely eklatáns bizonyítéka a székely szövőgyár életképességének.

Dávid Gyula kézdivásárhelyi kereskedő csinos kiállításán láthatjuk, hogy a székely menyecskének a női és férfi-ruhaszövetek, valamint az asztalművek készítésében milyen ügyességet képesek kifejteni.

Bartha Lajosné (Nagy-Borosnyó) különböző székely-szőtésekkal kelt figyelmet, a melyek kivétel nélkül nagyon szépek.

Russy Miklós (Szita-bodza) posztószöveivel, Bartha László festett fonalakkal, Csiga Berta vászonfélékkel, Rápolty Mózesné pedig gyapju-szőnyeggel emeli a csoport érdekességét.

Czimbalmos Ferenc kézdivásárhelyi műasztalos álló óratartóval remekel. E felelő tárgyát, mely mesterének becsületére válik, hirtelen a kiállítási nyereménytárgyak közé fel fogják venni.

Sorbán Dávid (Zalán), Szinte Sándor (Martonos) mezőgazdasági eszközökkel tűnnek ki. Ugyane csoportban igen szépek a kerti butorok is.

Kiss Ferenc lombfűrészeti tárgyakat, Párján Lajos (Kovácsna) és Osia György szitaképeket s különböző alakú szitákat állítottak ki, melyek szintén dicséretet érdemelnek.

Szerkezetében, kidolgozásában egyformán pompás Deák András (Sepsi-Szentgyörgy) kiállítása. Két gabonahordó szekeret látunk itt, melyek a közönség figyelmét eddig is nagyon lekötötték. Érdekes Sorbán Dávid közönséges székely faekéje is.

A faedények kiállítása a székely esztergályosokat, fafaragókat dicséri.

Incze Gyula (Baróth) nagy kelendőségnek örvendő, kitűnő minőségű székely turót mutat be. Erre különösen felhívjuk azoknak a figyelmét, kik kitűnő székelyturót akarnak látni. A székelyturó néven nálunk is kapható turó korántsem versenyezhet az Incze Gyulával.

Révay Borbála (Sepsi-Szentgyörgy) len-, kenderfonállal és czernával jelent meg e csoportban.

A székely vasipart a sepsi-szentgyörgyi polgári fiúiskolával kapcsolatos tapmühely képviseli. A tanmühely nemcsak gyakorlati és módszerű, hanem művészi kivitelű vertvas munkáival is felkeltette a közönség élénk érdeklődését.

Lánczy Sándor (Nagy-Bacson) szerhámora különböző gazdasági eszközöket mutatott be.

Berkecz János (Sepsi-Szentgyörgy) bádogos munkái között kiválik különösen az 52 darabból összeállított kávéskészlet.

Az agyagipark kiállításán Nagy Ferenczet illeti első sorban elismerés, kinek épületfedő eszerepeiből még a kiállítás megnyitása előtt megrendelést tettek. Szépek Csög András különböző virágtartói, melyekből a közönség már eddig is többet megvásárolt.

A gróf Mikes-féle búkszádi üvegyár csinos

kiállítása meglepő. A gyűjteményben majolika festést is találunk, mely tulajdonképpen annak csak utánzása akar lenni, de igen gyönyörű.

A székely czipészek között Nagy Elek (Sepsi-Szentgyörgy), Bartos József és Györfy Lajos (Kézdi-Vásárhely) állítottak ki női és férfi-czipőket. Nagy Gyula (Kézdi-Vásárhely) lőszerszámmal vonja magára a figyelmet.

A sepsiszentgyörgyi Kiss és Nagy czég kalapokat állított ki. Ezekből — hír szerint — a temesvári rendőrség számára megrendelést fognak tenni.

A székelyföld két híres fürdőjéről: az előpatakiról és Kovásznáról ásványvizeket találunk a kiállításon.

Bodok község szintén ásványvizeket állított ki.

Megemlítenők Molnár Józsiás kitűnő lisztjei, továbbá Vén Árpád bodolai tanító vesszőkosarai és pompás szalmakalapjai, valamint Kárrász Pál csinos számaasztala.

Végül dicsőretek kell kiemelnünk Vántsa György szemléltető szekrényét, mely a foglalkoztatott tanítási módnak igen kitűnő segédeszköze. A miniszter Vántsának engedélyt adott, hogy a szemléltető szekrényét vidékenként az iskolákban — belátása szerint — megismertesse és használtsa.

Ismeretesség aligha terjed minden értékesebb tárgyra, hanem elvégre is ilyen gazdagon berendezett kiállítási pavillont teljességben ismertetni lehetetlen. Mielőtt azonban a közleményt befejezném, föl kell említenem, hogy a székely kiállítás sikerében Háromszékvármegye érdemes főispánját illeti az oroszlanrész; a székelyház berendezése körül pedig Vántsa György szerzett elvitázhatatlan érdemeket.

G. I.

Háromszékvármegye közig. bizottsága augusztus havi üléséből.

Potsa József elnök az ülést megnyitja a tárgyalatnak a havi jelentések.

Szentiványi Miklós, m. főjegyző, helyettes alispán előadja, hogy a vármegyei tisztok, az alispán kivételével, teljes létszámban volt.

Iktatóra érkezett 1933 drb. elintéztetett 1632 drb. Egy éves utlevél kiadatott 202 drb; 15 napos utazási igazolvány kiadatott 210 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgálatván, rendben találtatott.

A beérkezett jelentések szerint 5 tüzeset volt, melyek közül négy gyújtogatásból, egy villámcsapásból keletkezettnek jelentetett.

Rehák Ödön m. kir. pénzügyigazgató 4769 ügydarabból 2951 drbnak elintézéséről teszen jelentést.

A folyó évi július havában általában 107,706 frt 41 $\frac{1}{2}$ kr folyt be, a múlt évihez képest 3765 frt 35 $\frac{1}{2}$ krral kevesebb, mely különbség a szesz-fogyasztási adóban található s a mezőgazdasági szeszgyárak üzletének szűnüléséből származik.

Jelenleg csak két iparszerű szeszfőzde van üzletben, a másik kettő szűnétel.

Sóeladási engedély egy félnek, dohányeladási 3 félnek és bélyegeladási engedély 2 félnek adatott.

Dr. Kovács Gyula kir. ügyész jelenti, hogy a kézdi-vásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén levő kir. járásbírói fogházakban július hó utolsó napján le volt tartóztatva 39 elítélt és 12 vizsgálati fogoly, összesen 51; ezek közül 41 férfi és 10 nő.

Időközben megfordult még az említett fogházakban 60 egyén. Raktartási költségekre kiadatott összesen 149 frt 33 $\frac{90}{100}$ kr.

Bűnvádi jelentés 33 érkezett be; súlyosabb bűneset ezek közt nem fordul elő.

Törvényszéki boncolás egy esetben volt.

A gyámügyekről Sára Tamás árvaszéki elnök jelentéséből felemlítjük, hogy júliusban összesen 10323 személy volt gyámság alatt.

Az összesített gyámpénztárnak július hónapról áthozott készpénze volt 3541 frt 09 kr, ehhez bevételt 6947 frt 14 kr, kiadatott 7914 frt 37 kr, tehát maradt 2573 forint 86 kr. A beérkezett 879 ügydarabból 474 ügydarab nyert elintéztet.

A kir. építészeti hivatal főnöke jelenti, hogy a közlekedés a lefolyt hónapban akadálytalan volt s noha a részben esős időjárás az uttfentartásra nézve nem volt kedvező, jelentékeny sérülések vagy károk nem okoztak. Mindazáltal a nyén-bodza-krásznai úton két hidnyulás volt a

behordott faanyagtól és gyökerektől kiszabadítandó s az állami közút egyik szakasza pedig a Bereczk patak támadása ellen szorult védelemre.

A fedanyag-szállítás ugy a törvényhatósági közutakra, valamint a brassó-otjozi állami közútra is csak helyenként és kis mértékben volt folyamatban; miért is sürgető intézkedések megtétele vált szükségessé.

Az építkezési munkák közül az állami közúton levők értek el jelentékeny haladást. Nevezetesen az otjozszorosai I. sz. utáthelyezés kiválóan gondos és csinos kivitelű támfal teljes befejezést nyert s jelenleg az utpályatest kiképezése és levezető árkok kiképzése van munkában.

A hónap végén munkaerő-hiány állott be, mely a befejezést késlelteti.

Felülvizsgáltattak a háromszéki h. érdekű vasút Kilyén megállóhelyéhez és Uzon állomáshoz vezető hozzájáró utakat.

Árlejtésen biztosított a kézdi-vásárhely-torja-bükszádi útvonalon 4 műtárgy helyreállítása; továbbá a kézdi és orbai járasok között épített viczinális Feketeúgyhid feljárói, illetőleg az átkelési szakasz kiépítése.

A háromszéki helyi érdekű vasút fővállalata által a bérelt kavicstelephoz vezető munkavágány helyszíni bejárása és az engedélyezés július hónap mentén megtörtént s már július hó 29-én műtanrendőri bejárás is megtartott s a munkavágány megnyitását a törvényhatóság és közigazgatási bizottság kiküldötteinek részvételével.

Három állomási hozzájáró ut költségelőirányzata ez alkalommal került tárgyalás alá.

A törvényhatósági közutak széleinek, az ut és árokpadkákna rendezése és a füzeknek kivágatása tárgyában a közigazgatási bizottság határozatot hozott.

Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő a tankerület július havi adminisztrációjáról következőkben tett jelentést.

3 heti szabadságidőt nyervén, ez idő alatt miniszteri felhatalmazás folytán Berecz Gyula ur, szolgáltatásra beosztott kiegészítő erő, intézte el a folyó ügyeket. Iktatóra érkezett 283 beadvány, ebből elítéztetett 278, 463 kiadvánnyal. Közig. biz. ügydarab 23 osztott ki; 8-at előző ülésben már előadtam, a többi, ugy az időközben érkezett 4 ügydarabot jelen ülésre hoztam előadói véleménynyel föl.

A folyó ügyek közt jelentékenyebbek: a legnagyobb részt beérkezett stat. adatok helyesbítése és földmőzása; az állami és felsőbb népoktatási intézetek külön jelentéseinek fölterjesztése; a megyei vasút megnyitása által megelőzött új tanévben egyrészt a földrajzi oktatásnak a közölt vázlat alapján az új közlekedési vonal ismertetésére kiterjesztése iránt, másrészt a vasút mentén szükséges rendőrszabályok szerint a nővendékek kiutazása fölül intézkedés; az iparszolgálati évi „értesítők” beszüntetésével egyidejűleg kiadott táblázatok betöltésével ez iskolákra vonatkozó külön kimutatás; végre a szűnőidőnek iskolaépítésre és javító munkálatokra és felszerelésekre felhasználása iránt körlevélben felhívása az iskolaszékeknek.

Sem építkezések, sem új tanítói állás-szervezések fölül nem érkezett egyetlen jelentés sem.

Dr. Antal Mihály vármegyei főorvos kielégítőnek jelezte az általános közegészségi viszonyokat. Járványosan egy heveny-ragályos kór sem uralkodott. Szörvályosan előfordult a kanyaró Hidvég és Közép-Ajta; a hagymáz Uzon; a verhas Köröspatak, Gidófalva és Martonos községeiben.

Másnemű heveny megbetegedések közül a bélhuzam hurutos bántalma fordul elő.

Orvosrendőri hullavizsgálat teljesített 16 esetben; még pedig: akasztás általi öngyilkosság miatt egy, villámütés által elhalt egyének hulláján három; szénasvmérgezés által történt halál egy; véletlen vízbe fullt egyének hulláján három; vízbeugrás öngyilkosságnál két esetben; gutaütés miatt egy; súlyos testi sértés miatt elhalt egyén hulláján egy; lövés általi öngyilkosságnál három esetben és sertesmarás következtében elhalt gyermek hulláján.

Az állategészségi viszonyok nem voltak ki-

elégítők. Szentkatolnán egy esetben lépfene fordult elő. A sertésorbáncz miatt 18 községben 714 sertés hullott el. Azon elterjedt hírekkel szemben, hogy a fekete himlő Háromszékvármegye-ben fellépett volna: a megyei főorvos kinyilatkoztatta, hogy ezen hír teljesen alaptalan.

Végül folyó ügyek intéztettek el.

Fürdői levél.

Kovácsna, 1891. aug. 6.

A kovásznai fürdő élet hova-tovább annál inkább élénkül.

Az újra épített fürdők nagyszámu fürdővendégek által látogattnak meg naponta. A bálók, a zöldbe való kirándulások csaknem mindennapiak.

Azonban oly szép nap rég nem viradt Kovásznára és a fürdőközönségre, miut a milyennek tanui valánk augusztus 2-án.

Éppen azért nagy mulasztást követnénk el, ha ezen minden tekintetben szépsikerű ünnepély lefolyását agyonhallgatnók.

A lapokban előzetesen közzétett programmszerint e hó 2-án vasárnap d. e. isteni tisztelet volt az ev. ref. templomban tartandó. Már délelőtti 10 órakor a piac- és templomtérten tengerként hullámzott a tarka népserg. A kocsk hosszú sora valami rendkívülségre engedett következtetni.

Ugy lett, nem csalódtunk. Csakhamar zsufolásig telt meg a nagy templom. Szócs Gerő reflelékészen szép és magvas beszéde egészen lekötve tartotta a hallgatók figyelmét. Hoós János dévai zenetanár orgonajátéka pedig még a szakértőket is bámulatra ragadta.

A hallgató közönség a megható ünnepély után vallás- és nemzeti-ségi különbség nélkül — mert voltak itten, mint fürdőhelyen, a szélrőzsa minden irányából vendégek — teljes meglepéddel távozott haza.

A hangverseny is igen fényesen sikerült. A Butyka féle báli terem — azt hiszem — nem fogadott be, miota fölépült, oly nagy és diszes közönséget, mint ez alkalommal.

A dévai állami tanítóképző intézet ifjusága nyitotta meg a műsort Hoós zenetanár ur vezetése alatt a köztetszésben részesült „Riadó” elénkelésével.

Azután Vajna Gerőné urhölgy „A holt költő szerelme” melodramát szavaltta el Forgette Antonia zenekisérete mellett. Nagy élvezetet nyújtott ezen előadás; tapsviharral és virágcsokrokkal ajándékozta meg a nagy közönség.

Lázár Ilona kisasszony szép énekeivel szintén nagy dicsőséget aratott. Az ujrázást nem tudta kikerülni.

Deák Irén és Butyka Aranka kisasszonyok szépen játszottak a régi zongorán mint kezdők. Csak előre! A jó kezdet adjon bátorságot továbbra is!

A hangverseny Hoós ur zongorajátékával végződött, mit ő a műsor keretén kívül közkívánatra játszott igen-igen elragadóan.

Következett a táncz.

Jó kezdetnek jó vége szokott lenni. A tánczmulatság rendkívül kedélyes és fesztelen volt. A fürdővendégek is igen jól találták magukat. Csak azon egy baj volt, hogy a tolongás miatt nem lehetett szabadon tánczolni.

A négyeseket 66—70 pár tánczolta. A hölgy-koszorút bajos lenne összeállítani részemről, mert senki sem részesített azon szerencsében, hogy a a névsort számomra összeírja. A távolabbi vendégek közül ott láttuk: Jásztrabszky Irma, Péchy-né, dr. János Benedekné, Pászti Tiborné, Horváth Miklósné és Hoós Jánosné urhölgyeket stb.

A tánczestély anyagi ágát illetőleg is szép eredmény mutatható föl. A jegyek árából befolyt összesen 206 frt. A költségek levonásával fennmaradt 104 forintnak fele a helyi ev. ref. egyházi előljáróság, a másik fele pedig a Hankó kut felállítására céljából a vezérigazgató kezéhez juttatott.

Végül megemlítem Hoós tanár fáradhatlan tevékenységét és azon buzgalma, melylyel összekötötte a szépet a nemessel. Nem elégedett meg c-upán a hangverseny rendezésével, hanem közreműködésével nagyszámu intelligens közönséget vonzott az Isten házába; tehát segített az Ur szőlőjében kapálni. Cs.

Különfélék.

— Román és magyar tisztok találkozás. A Kézdi-Vásárhelytől állomásozó 24-ik honvéd gyalog-ezred 3. zászlóalja a nyár folyamában nagyobb szabásu menetgyakorlatokat tett. Mindenesetre legérdekesebb volt a sósmezei menet, mely három napot vett igénybe. Mult szombatn érkeztek derék honvédeink a legjobb kondícióban Sósmezőre. A 41 kilométernyi utat a nagy hőségben csakumpakk egy huzamban tették meg. A sósmezei magyar intelligencia lelkes örömmel fogadta az érkező hadfiakat, bővön ellátta minden földi jókkal, sőt a

szivekről sem feledkeztek meg, mert pompás táncmulatságot rendeztek, melynél a zászlóalj saját zenekara működött közre s tisztjeink a „havas-alji rózsák” kedves társaságában hamar elfeledték a hosszú ut fáradalmait. Még javában folyt a tánc, midőn a román területen, Szalancz fűdön időző román tisztek értesültek a honvédek megérkezéről. Nosza azonnal deputációt menesztettek Sósmezőre, szívesen felkérve a tisztikart, hogy látogatná meg Szalanczon. Mi sem természetesebb, mint hogy a szíves meghívás örömmel fogadtatott s honvédtisztjeink átmentek Románia e mesés fényű fűdőjébe. A mi ezután történt, az mind az őszinte tisztelet, meleg baráti érzések nyilvánulása volt. Honvédeinket a román tisztikar a tenyerén hordozta, elhalmozta a szeretet ezer jelével, egyik rokonszenves tüntetés a másikat érte. Meg kell jegyeznünk, hogy a román királyt Szalanczra várják s azért több mint 100 tiszt tartózkodik jelenleg ott s ezek között többen a román hadsereg legmagasabb katonai méltóságai közül. És mindannyit e napon csak egy érzés hevitette: hogy miképen tudjon ki-ki őszinte örömeinek kifejezését adni. Oh, ha a nemzetközi politikát a szívek érzései után csinálnák! — A szép nap is véget ért s a román tisztek azon ígérettel bocsátották utra kedves vendégeiket, hogy a vizitet nemsokára visszadják. És a román be is váltotta ígértét. Mult szerdán éjjel megérkezett egy küldöttség Kézdi-Vásárhelyre, meghozván a román tisztikar üdvözlését. Itt mindketten a zászlóalj nagyerdmű parancsnoka Benedek István honvéd alezredes vendégei valának. A honvédtisztek ugyan csak igyekeztek viszonzni a vett sok szívességet. Az a másfél napi idő, míg a román hadsereg e derék katonái itt mulattak, folytonos szórakozás és mulatságok között folyt le, miket a legőszintebb barátság és tiszta öröm fűszerezett. Honvéd tisztjeink mindent megtektek, hogy kedves vendégeik rövid itt mulatását kellemessé tegyék, s hisszük, hogy az sikerült is s hogy kellemes emlékeket vittek magukkal. Csütörtökön este bucsulakoma volt a Plevna vendéglőben. Már a vendégő neve is kellemesen érintette a román tiszteket, kik ott voltak Plevna ostrománál, hol a román hadsereg oly dicsőségesen viselte magát. A vidám mulatság a kard embereiből kiharozta a szót. Megindultak a toaszók, melyek országunk dicső királyát s királynéját, Románia ujjaalakító-ját, Károly királyt s költő királynéját, Carmen Sylvát, a román hadsereget és a magyar honvédséget éltették. Természetesen a vendégek iránt való tekintetből kizárólag román nyelven ment a társalgás. És megtörtént az a csoda, hogy Kézdi-Vásárhelyt, a székelység főfészkeben, egy egész éjen át csupa román szó hallzott s egy tucat román felkőszöntő mondatott. Hanem a román beszédben annyi jó érzés, annyi igaz bensőség, annyi szeretet lakozott, hogy bizony kellemes volt azt hallani. A román vendégek pénteken reggel utaztak vissza. A honvéd tisztikar még egy darabig elkísérte. Még egy néhány meleg kézszorítás, s a két ország katonái, tán örökre, búcsút mondtak egymásnak.

— Nagy jégvihar vonult keresztül Háromszéken mult hétfőn. A jég — mint már említettük — sok esővel hullt le s így nagyobb kárt nem tett a terményekben, de annál több áldozatot követelt emberéletben. A villám a Magyarórástetőn három embert agyonsújtott.

— Bátor életmentő. Említettük, hogy mult héten honvédeink Sósmezőre menetgyakorlatot csináltak. Itt a katonák megfürdöttek. Fürdőkőben egyik katoná elmerült. Már közel állt a halálhoz, midőn Kovács Lázár hadnagy észrevevén a veszélyt, beugrott a vízbe s a fuldokló katonát kimentette. Megérdemli, hogy ezen szerényen elhallgatott bátor cselekedetet a derék ifju tiszt dicsőségére nyilvánosságra hozzuk.

— Halálozások. Részvétellel közöljük a következő gyászjelentéseket:

Alatirtak fájdalomteljes szívvel tudatják, hogy peselneki Soliom József folyó évi augusztus hó 7-én éjjel után 1 órakor, 37 éves korában, váratlanul, szívbajban elhunyt. A boldogultnak hűlt tetemei folyó hó 9-én délután 2 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni, mely végtisztességre a rokonok és jó barátok szomorúan meghivatnak. Peselnek, 1891. augusztus 7. Béke poraira! Özv. Soliom Venczelné szül. Pethő Véron, mint anya. Soliom Zuzsna, Soliom János, Soliom Sándor, Soliom Albert, Zajzon Károlyné szül. Soliom Anna, mint testvérek, s ennek gyermekei: Béla, Berta és István. Özv. Soliom Adámné s gyermekei: Ferencz, Miklós kir. ügyész, Tamás. Özv. Pethő Károlyné szül. Soliom Károlyné s gyermekei, Menyasági Pistáné szül. Soliom Mária s gyermekei. Soliom Sára. Özv. Bodó Ferenczné szül. Pethő Klára s gyermekei. Özv. Pethő Istvánné s gyermekei. Jankó András nagybátya.

Alólírottak a maguk hozzátartozóik, valamint számos közeli és távoli rokonok nevében a legmélyebb fájdalommal jelentik, hogy a legjobb, övét forrón szerető édes anyja, önzetlen testvér, jó nagyanya, nagynéne, hű rokon özv. Száva Jánosné született Lengyel Katalin folyó év és hó 7-én reggeli 8 és fél órakor, életének 73-ik, özvegyiségének 25 ik évében, végegyengülés következtében, jobblétre szenderült. A megboldogult kedves halottnak földi részei f. hó 9 é. d. u. 4 órakor fognak a helybeli r. k. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni; lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 10-én d. e. 10 órakor a r. k. templomban fog az egkek Urának bemutatattatni. Legyen álma csendes, nyugalma zavartalan! Az örök világosság fényeskedjék neki! Kézdi-Vásárhelyen, 1891. augusztus hó 7-én. Száva Kristóf, neje Gotsmann Julianna, Száva Antal, neje Veress Zuzsanna, Száva Katalin férjezett Gadácsai Antalné s gyermekei, Száva Ferencz, neje Antal Rózália s gyermekei, Száva Péter, m. kir. számízt, mint az elhunytak gyermekei.

— Csikszereda nagyközség. Csikszereda város képviselőtestülete közelebről tartott ülésén 25 szóval 7 ellen elhatározta, hogy nagyközséggé lesz. Ezen nagy szótöbbségnek — írja a „Sz. N.” — azon egyszerű magyarázata van, mert a nagy község kívánói egyetlen szálíg megjelentek az ülésen, míg a városi jelleg fentartását kívánók előre informálva lévén a kisebbségben maradásról, meg sem jelentek. A képviselőtestületnek 48 tagja lévén, az összetartó falupárt többsége előre ismeretes volt, mert ahhoz tartoztak nagyrészt a régebben kimaradt városatyák mind.

— Szerencsétlenség. Mint lapunknak Kézdi-Polyánból írják, kedre virradó éjjel Tréfan Tera nevű 10 éves leány a petroleum lámpát, égve feloldván, álmosan magára borította és súlyosan összegett.

— A román utlevek. Romániában egy idő óta azt követelik az osztrák és magyar alattvalóktól, hogy utlevélüket itthon a román konzullal aláírassák. Most azt jelentik Bukarestből, hogy ezt a kényszert az összes külföldiekre kiterjesztették.

— A közös hadsereg felszerelése és a kispár. A közös hadügyminiszter megküldötte az országos iparegyesületnek a kispárosok számára fentartott ciklikre kiírt szállítási felhívást. E szerint szállítandó 31,000 pár cipő, 7000 pár szirma, szíjak, szíjgyártó munkák, paszományárak. A miniszter kijelenti, hogy habár ez első e nemű kísérlet eredményre nem vezetett, illetőleg kielégítő nem volt, mégis újabb felhívja a kispárosokat a szállításban való részvételre. Az idén már nemcsak egyesek, hanem alkalmi szövetkezetek is pályázhatnak. Egy-egy pályázó legalább 500 ft árú munkára tartozik vállalkozni. Csak olyan iparosok pályázhatnak, a kik az árakat tényleg saját műhelyükben készítik. Vállalkozók ki vannak zárva. Bántópenz 10%. A pályázatok ez évi nov. hó 30 aig déli 12 óraig nyújtandók be a közös hadügyminiszteriumhoz.

— Olahország lakossága. Románia hivatalos lapja, a Monitorul, közli az 1890-iki népszámlálás eredményét. E szerint az összes lakosság 5,044,723.

— Vacarescu kisasszony öngyilkossági kísérlete. A Vacarescu kisasszonyról szóló regény egy új fejezettel gazdagodott. Ugyanis — mint Bukarestből írják — Vacarescu kisasszony, a ki tudvalevőleg Erzsébet román királynét kísérve, Velence kéklő ege alá menekült szerelmi bánatával: öngyilkosságra adta a fejét. Ebben megegyezik valamennyi tudósítás, csak a kivétel módjában van némi eltérés. Az egyik hír szerint törrel akart véget vetni bánatának, másik szerint a tengerbe akarta azt fojtani éltével együtt. Ellenben abban is megegyezik valamennyi tudósítás, hogy Vacarescu kisasszonynak, akármelyikhez folyamodott is a két öngyilkossági mód közül, semmi baja sem történt. Az öngyilkosság híre nagyon különös fogadtatásra talált az oláh fővárosban. Azok a lapok, melyek Vacarescu kisasszonynak pártját fogják, erősen tagadják az esetet és a Vacarescu-család ellenségeit vádolják azzal, hogy szándékosan terjesztik a regényes hajlamba leányról a kompromittáló híreket. Azok a körök ellenben, melyek a költő-királyné udvarhölgye ellen foglaltak állást, oda magyarázzák a dolgot, hogy Vacarescu kisasszony valamely szívreható szemfényvesztéshez folyamodott, hogy a királyné szívét meglágyítsa. Az utóbbi esetet már csupa udvariasságból sem hisszük el.

— Köszönetnyilvánítás. Alólírott parancsnokság kedves kötelességének ismeri a nyilvánosság előtt is hálás köszönetet mondani Selyei Tóth Albertné urnő, Szabó Katalin, Szabó Mariska, Király Teréz, László Róza, Simon Mari, Bögözi Lotti kisasszonyok és Selyei Tóth Albert, Király Aladár, Király András, Király Lajos, Tréfan Dávid, Tuzson Lázár, Filőp Lajos uraknak, mint a kik az augusztus hó 2-án Kézdi-Polyán községében rendezett műkedvelői színi előadáson közreműködni szívesek voltak s ezáltal humanus célú egyesületünk pénztárát gyarapítani segítették. Fogadják forró köszönetünk kifejezését különösen S. Tóth

Albert ur, kinek fáradságot és áldozatot nem kímélő lekötő munkássága eredményezte az elért szép erkölcsi és anyagi sikert. Nem különben hálás köszönetet mondunk Bagoly Mihály papnövendék urnak is, ki egyik legnehezebb feladatot: a sugást volt szíves teljesíteni. Kézdi-Polyán, 1891. aug. hó 7-én. A kézdipolyáni önkéntes tűzoltó-egyesület nevében: Lázár I. Gábor főparancsnok. Betegh Pál titkár.

— A fehér bádóg tisztítószere. Minden bádógos volt abban a helyzetben, hogy bádógedényeket, melyek hosszabb ideig állottak, vagy hosszabb ideig sósav gőzök behatásának voltak kitéve, szürke színektől meg kellett volna tisztítani s fényüket visszaállítani, azonban ez legtöbbször nem hogy tökéletesen nem sikerült, hanem még sok időbe került is. Sok kísérlet után sikerült igen egyszerű és olcsó szert előállítani: ugyanis egy kefélő sulyrészt sósav, 5—6 sulyrészt víz és finom porrá tört bécsi mész keverékébe mártjuk, a tárgyakat vele jól bedörzsöljük. A megszáradás után a mész nedves ronggyal eltávolítjuk és a tárgyakat azután krétával vagy bécsi másszal szárazon megtisztítjuk. A hatás csodálatos, mennyiben a fehér bádóg eredeti fényét és színet ismét visszanyeri. A fehér bádógedényeket megszáritás után olajjal is tisztíthatjuk, a fény ezáltal erősíttetik.

Közigazdaság.

A csikók patái. Minden gazda tudja, hogy a lovak jó patái mennyit érnek, a rossz patákból mennyi kellemetlenség és baj származhat. A patát tehát már a lo csikókorában kell gondosan ápolni, mert a patának minden hibáját rendszeresen az ebben az időben elkövetett mulasztásnak lehet tulajdonítani s mégis vannak nem csak egyszerű gazdák, hanem tenyésztők is, a kik lovaik patáira kevés gondot fordítanak. A rossz patájú ló semmit sem ér s azért határozottan kárt vall az olyan tenyésztő, a ki rossz patájú lovakat nevel. A csikónak tudvalevőleg puha patájuk van, a mely könnyen idomul s annál fogva a külső befolyásoknak könnyen enged. A hol a csikók majdnem mindig a szabadban vannak s annyit mozoghatnak, a mennyit akarnak, ott nem igen kell a patákat ápolni, mert maguktól kopnak és fejlődnek egyenletesen; a hol azonban a csikók az év legnagyobb részét istállóban kénytelenek töltetni, tehát nem mozoghatnak, ott okvetlenül szükség, hogy azokat a gazda gondosan ápolja vagy ápoltsa. Az ápoláshoz természetesen a tisztaság is tartozik.

A gyümölcsfák magról való nevelése. A gyümölcsfáknak magról való tenyésztésénél szem előtt kell tartani: vajjon új fajtákat kívánunk tenyészíteni, vagy pedig valamely fajból alanyoknak való csemetéket akarunk tömegesen előállítani. Az első esetben a tenyésztőnek arra kell törekednie, hogy oly magot vessen, a mely valószínűleg a már meglevő fajnak megfelelő vagy azt jó tulajdonságaira nézve felülmúló, új fajtát adjon. Erre alkalmas magot a tenyésztőnek magának kell a legszebb, teljesen érett gyümölcsből gyűjtenie, még pedig azon fajtából, a mely az elérendő alakot és édeséget, korai érést, termékenységet, ellenállóképeséget a meglevő többi egyenlő fajtájú egyedek közt legteljesebben egyesíti magában. A szaporításnak ez a módja nagy türelmet igényel, mert bizonyos magról nevelt gyümölcsfák csak 8—12 év múlva vagy még később terem gyümölcs. De azért a remélhető minőségről már 4—5 év múlva tájékozhatjuk magunkat oly módon, hogy az egyes csemetékről néhány szemet megfelelő alanyba szemünk s az így nyert oltványokat egymással újra beoltjuk. Nemsokára gyümölcsöt hoznak ezek az oltványok, a milyen a magról nevelt fákön csak évek múlva fog teremni. A csemeték tömeges termesztése czéljából a magot ősszel vagy tavasszal vetjük, mely czélból keletlenül nyugatra fekvő ágyakba legcsezszerűbb a sorvetés. A kikelt csemetéket többször megkapáljuk s a kiszáradás ellen betakarással vagy üntőzéssel védjük. A kelően megerősödött csemetéket szétültetjük s az alkalommal a gyengéket kiválasztjuk s az erősebbek főgyökerét megkurtítjuk, hogy minél több mellégyökeret eresszenek. Téli a kényesebbeket alkalmas takaróval látjuk el.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Ifj. Dobay János.

Sz. 2472. k. i.
1891.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXII. t.-cz. 125. §. rendelkezése alapján közhírre teszem, hogy K.-Vásárhely város 1892-ik évi előleges költség-elő-

irányzata a pénztári hivatalnál mai napon 15 napi közszemlére ki lett téve.
Kézdi-Vásárhelytt, 1891. augusztus 4-én.
Bartók Károly,
polgármester.

Szülésznő.

Alólirott tisztelettel ajánlja magát a helybeli és vidéki művelt közönség szives figyelmébe. Legfőbb törekvése az, hogy a betegek lelkiismeretes, szakszerű ápolásával és gondozásával feleljen meg hivatásának s tegye magát érdemessé a mélyen tisztelt közönség pártfogására, mit szerencsés volt eddig is több előkelő családnál megnyerni. Lakása a Kantában van 248. házszám alatt.
Kézdi-Vásárhely, 1891. aug. hó.
Tisztelettel
Benkő Gézané,
szülésznő.

Ápolónő keresztek!

A kézdivásárhelyi s vidéki „RUDOLF“-KÓRHÁZHOZ egy

segéd-ápolónői

állás betöltésére alkalmas nők jelentkezhetnek, egy hó lefolyása alatt a kórházban, a reggeli órákban, nagyságos dr. Sinkovits Ignác, lovag, kórházi főorvos úrnál. A feltételek ott megtudhatók részletesen. A jelentkezők közül a legalkalmasabb kiképezteséről a kórház gondoskodni fog.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1891. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. június hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
Vegyes vonat		Személy-vonat	Gyors-vonat	Vegyes vonat		Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4.20	7.23	248	10.31	1.18	
Botfalva		4.48	7.47	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	12.28	2.49
Földvár		5.07	8.03	Nagy-Enyed	(érk. ind.)	1.08	3.47
Mogyorós		5.26	8.23	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	1.35	4.07
Apáca		5.42	8.37	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	2.21	4.40
Köpecz		6.02	8.57	Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	2.31	4.52
Ágostonfalva		6.09	9.04	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	3.08	5.20
Alsó-Rákos		6.26	9.20	Budapest	(érk. ind.)	3.18	5.26
Homoród		6.55	9.46		(érk. ind.)	5.14	6.52
Kacza		7.12	9.59		(érk. ind.)	6.08	7.40
Bene		7.32	10.20		(érk. ind.)	10.44	11.51
Erked		7.52	10.36		(érk. ind.)	11.04	12.09
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)		8.23	11.03		(érk. ind.)	6.35	8.40
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.46	11.19				7.30
Medgyes	(érk. ind.)	8.53	11.29				
		10.09	12.37				

A [] foglalt számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 47 percig számított éjjeli időt jelentik.

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d u 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.04	Székely-Udvarhely	indul délután 3.15
Székely-Keresztur	12.40	Bögöz	3.45
Nagy-Galambfalva	1.19	Nagy-Galambfalva	4.11
Bögöz	1.37	Székely-Keresztur	4.48
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 2.11	Héjasfalva	érkezik este 5.22

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.